Sådan anlægger du en sag

Rumænien

1 Er det nødvendigt at gå til en domstol, eller er der en anden mulighed?

En person, som har et krav mod en anden person, skal indgive en stævning til den kompetente domstol. Sagen kan kun indbringes for retten efter gennemførelsen af en forudgående procedure, hvis dette er udtrykkeligt fastsat ved lov. Dokumentation for gennemførelsen af den forudgående procedure vedlægges stævningen.

En part i en tvist kan også benytte alternativ tvistbilæggelse.

Mægling kan vælges, inden sagen indbringes for retten. Under en retssag skal de retslige myndigheder informere parterne om muligheden for og fordelene ved mægling.

Mægling kan finde sted i tvister vedrørende forsikring, forbrugerbeskyttelse, familieret og erhvervsansvar, arbejdsretlige tvister og tvister vedrørende krav, hvis værdi ikke overstiger 50 000 RON, bortset fra sager, hvor der er afsagt en eksigibel domstolsafgørelse om konkursbehandling, sager vedrørende handelsregistret og de tilfælde, hvor parterne har valgt at anvende de procedurer, der er fastsat i artikel 1.0141.025 eller artikel 1.0261.033 i den civile retsplejelov (betalingspåbud eller småkrav).

Parterne i en tvist kan også benytte voldgift, idet voldgiftsretterne har alternativ kompetence. Personer med fuld retsevne kan aftale at løse tvister ved voldgift, bortset fra tvister vedrørende civilstand, personers retsevne, arvesager, familieforhold og rettigheder, som parterne ikke kan disponere over.

2 Er der en frist for, hvornår sagen skal anlægges?

Retten til at fremsætte pengekrav er underlagt en forældelsesfrist, medmindre andet er fastsat ved lov. I de sager, der er specifikt omhandlet i loven, er andre rettigheder til domstolsadgang også omfattet af forældelsesfristen, uanset deres genstand (jf. den civile lovbogs artikel 2501).

Den almindelige forældelsesfrist er i henhold til den civile lovbogs artikel 2517 på tre år.

I henhold til artikel 10, stk. 1, i regeringens hasteanordning nr. 39/2017 om erstatningssøgsmål ved overtrædelse af konkurrenceretten og om ændring og supplering af lov nr. 21/1996 om konkurrence er forældelsesfristen for erstatningssøgsmål, som undtagelse til artikel 2.517 i den civile lovbog, på fem år.

I den civile lovbog fastlægges særlige forældelsesfrister i visse tilfælde, som f.eks.:

forældelsesfristen på ti år for tinglige rettigheder, som ikke ved lov er blevet erklæret for umistelige og ikke er omfattet af en anden forældelsesfrist, kompensation for immateriel/materiel skade, som en person har lidt som følge af tortur eller barbariske handlinger eller som følge af vold eller seksuelle overgreb mod mindreårige eller personer, som ikke kan forsvare sig selv eller udtrykke deres vilje, og kompensation for skade på miljøet

forældelsesfristen på to år for retten til at gøre et (gen-)forsikringskrav gældende og retten til at fremsætte krav på betaling af vederlag til mellemmænd for tjenester, der er leveret inden for rammerne af en formidlingsaftale

forældelsesfristen på ét år for retten til at gøre krav på tilbagebetaling af prisen for billetter til en forestilling, der ikke fandt sted. Denne frist gælder også for: restauranter og hoteller for tjenester, de leverer, undervisere, dirigenter og kunstnere for daglige, ugentlige eller månedlige lektioner, læger, jordemødre, sygeplejersker og apotekere for besøg, indgreb eller medicin, detailhandlere for betalingen af solgte og leverede varer, håndværkere for betalingen af deres arbejde, advokater over for klienter for betalingen af salærer og udgifter, notarer og fogeder for betalingen af honorarer for deres aktiviteter, ingeniører, arkitekter, landmålere, revisorer og andre selvstændige for betalingen af beløb, de har ret til, og ret til krav, der udspringer af en aftale om land, luft eller søtransport af gods, mod transportvirksomheden.

3 Er det en domstol i denne medlemsstat, som jeg skal gå til?

Reglerne om international kompetence i tvister af grænseoverskridende karakter er fastsat i den civile retsplejelovs afdeling VII om *internationale civilretlige sager*. Bestemmelserne i denne afdeling finder imidlertid anvendelse på sager af grænseoverskridende karakter på det privatretlige område, for så vidt som andet ikke er fastsat i de internationale traktater, som Rumænien har tiltrådt, i de EU-retlige regler eller i særlove.

I sager vedrørende international kompetence indeholder den civile retsplejelov bestemmelser vedrørende bl.a.: kompetence, der afhænger af sagsøgtes bopæl eller hjemsted, frivillig afgivelse af kompetence til rumænske domstole, aftaler om valg af værneting, undtagelse, der gælder voldgift, forum necessitatis, intern kompetence, lis pendens og tilknyttede foranstaltninger på internationalt plan, eksklusiv personlig kompetence, enekompetence for pengekrav eller fortrinsret til at udøve kompetence for de rumænske domstole (jf. den civile retsplejelovs artikel 1066 ff.).

4 Hvilken domstol i denne medlemsstat skal jeg i givet fald gå til i betragtning af, hvor jeg bor, hvor modparten bor, eller andre forhold, der kan have betydning for, hvor sagen skal anlægges?

Stedlig kompetence afhænger af generelle kriterier (sagsøgtes bopæl/hjemsted), alternative kriterier (slægtskab, underholdsbidrag, transportaftale, forsikringsaftale, veksel/check/gældsbrev, forbrugere, civilretligt ansvar efter de erstatningsretlige bestemmelser) eller eksklusive kriterier (ejendom, arv, selskaber, krav mod forbrugere), som er fastlagt i den nye civile retsplejelovs artikel 107 ff.

5 Hvilken type domstol skal jeg gå til i denne medlemsstat i betragtning af sagens art og det beløb, det drejer sig om?

Domstolskompetence afhængigt af sagens genstand er fastlagt i den nye civile retsplejelovs artikel 94 ff. og afhænger af sagens karakter eller det omtvistede beløb.

Retterne i første instans (*Judecătoria*) behandler *i første instans* sager, som i henhold til den *civile lovbog* hører under familiedomstolens kompetenceområde, sager vedrørende civilstandsattester, sager vedrørende forvaltning af etageejendomme, lejligheder eller lokaler, der udelukkende ejes af forskellige personer og sager vedrørende juridiske forhold etableret af sammenslutninger af boligejere med andre fysiske eller juridiske personer, udsættelsessager, sager vedrørende hegn eller grøfter, afstanden mellem bygninger eller beplantninger, færdselsret og andre servitutter eller begrænsninger, der påvirker rettigheder over fast ejendom, sager vedrørende ændringer i skel og markering af skel, sager om beskyttelse af ejendom, sager vedrørende positive eller negative forpligtelser, der ikke kan gøres op i penge, bodelingssager uanset den omhandlede værdi og andre krav, der kan gøres op i penge til og med 200 000 RON, uanset parternes retsevne.

Distriktsdomstolene (*Tribunalul*) behandler *i første instans* alle sager, som efter loven ikke hører under andre domstoles kompetence, og andre sager, som ifølge lovgivningen hører under deres kompetence.

Appeldomstolene (*Curţile de apel*) behandler i første instans handels- og forvaltningsretlige tvister og andre sager, som ifølge lovgivningen hører under deres kompetence.

6 Kan jeg selv gå til en domstol, eller skal jeg gå via en mellemmand, f.eks. en advokat?

Parterne kan anlægge en sag selv eller via en repræsentant, og en sådan repræsentation kan være fastsat ved lov, i en aftale eller af retsmyndighederne. Fysiske personer, som ikke har retsevne, repræsenteres af en juridisk repræsentant. Parterne kan ifølge loven repræsenteres af en repræsentant efter eget valg, medmindre det ved lov kræves, at de møder personligt for retten.

I første instans og ved appel kan fysiske personer være repræsenteret af en advokat eller en anden stedfortræder. Hvis en anden person end en advokat er repræsentant, kan stedfortræderen kun indgive indlæg vedrørende formelle indsigelser og sagens realitet via en advokat i både undersøgelsesfasen og under bevisførelsen. Med henblik på at udforme stævningen og formulere anbringenderne og for at indgive appelskriftet og formulere appelanbringenderne bistås og repræsenteres fysiske personer — som en gyldighedsbetingelse — kun af en advokat.

Juridiske personer kan ifølge aftale repræsenteres i retten af en juridisk rådgiver eller en advokat. Med henblik på at udforme stævningen og formulere anbringenderne og for at indgive appelskriftet og formulere appelanbringenderne bistås og eventuelt repræsenteres juridiske personer — som en gyldighedsbetingelse — kun af en advokat eller juridisk rådgiver. Ovennævnte bestemmelser finder tilsvarende anvendelse på sammenslutninger, selskaber eller andre enheder, der ikke har status som juridisk person.

7 Hvem skal jeg helt konkret henvende mig til for at anlægge en sag? Skal jeg henvende mig direkte til domstolen, til det lokale dommerkontor eller til en anden myndighed?

Stævningen registreres og forsynes med et datostempel ved modtagelsen. Efter registrering overdrages stævningen og de ledsagende dokumenter sammen med eventuel dokumentation for, hvordan de er blevet fremsendt til domstolen, til domstolens præsident eller den person, der er udnævnt af denne, som omgående træffer foranstaltninger for at nedsætte et dommerpanel i overensstemmelse med loven (jf. den civile retsplejelovs artikel 199).

8 På hvilket sprog skal jeg indgive stævning? Kan jeg gøre det mundtligt, eller skal det gøres skriftligt? Kan jeg gøre det pr. fax eller e-mail?

I henhold til artikel 14, stk. 5, i lov nr. 304/2004 om domstolssystemet skal stævninger og andre processkrifter være udformet på rumænsk. Stævninger indgives skriftligt. I henhold til den nye civile retsplejelovs artikel 194 registreres en stævning, som er indgivet personligt eller via en repræsentant, modtaget pr. post, kurér, fax eller scannet og sendt pr. e-mail eller som elektronisk dokument, og den forsynes med et datostempel ved modtagelsen.

I henhold til den nye civile retsplejelovs artikel 225 skal retten benytte en autoriseret tolk, hvis en af de parter, der skal afgive forklaring, ikke taler rumænsk. Hvis parterne accepterer det, kan dommeren eller justitssekretæren fungere som tolk. Hvis en autoriseret tolk ikke kan være til stede, kan oversættelser, der er foretaget af kvalificerede personer, som taler det pågældende sprog, anvendes. Hvis personen er stum, døv eller døvstum eller af anden grund ikke kan udtrykke sig, gennemføres kommunikationen skriftligt. Hvis den pågældende ikke kan læse eller skrive, benyttes en tolk. Bestemmelserne vedrørende sagkyndige finder tilsvarende anvendelse på oversættere og tolke.

9 Findes der særlige blanketter, som skal bruges, når man vil anlægge sag? Hvis ikke, hvordan gøres det så? Hvilke oplysninger skal gives?

Den civile retsplejelov indeholder ikke regler om brugen af standardblanketter til processkrifter. I de almindelige bestemmelser om civile retssager fastlægges indholdet af visse processkrifter (f.eks. stævning, svarskrift og modkrav).

10 Skal der betales retsafgifter? Hvornår skal de i givet fald betales? Skal advokaten betales med det samme ved stævningens indgivelse?

Sagsomkostningerne omfatter retsafgifter, salærer til advokater, honorarer til sagkyndige og specialister, godtgørelse af vidners rejseudgifter og tabt arbejdsfortjeneste som følge af vidneindkaldelsen, udgifter til rejse og logi samt andre omkostninger til en forskriftsmæssig gennemførelse af sagen. Den part, som gør krav på sagsomkostninger, skal dokumentere omkostningerne og deres størrelse senest ved afslutningen af retsforhandlingerne vedrørende sagens realitet. Den tabende part skal betale den vindende parts sagsomkostninger efter begæring fra sidstnævnte. Hvis begæringen tages delvist til følge, fastlægger retten fordelingen af sagsomkostningerne mellem parterne. Retten kan om nødvendigt træffe afgørelse om udligning af sagsomkostninger. En sagsøgt, som har anerkendt sagsøgerens krav ved førstebehandlingen, som parterne er blevet behørigt indkaldt til, kan ikke tilpligtes at betale sagsomkostningerne, medmindre sagsøgeren, inden sagen blev påbegyndt, fremsendte en formel meddelelse til sagsøgte, eller sagsøgte har haft lovligt forfald. Hvis der er flere sagsøgere eller sagsøgte, kan de tilpligtes at betale sagsomkostningerne ligeligt, forholdsmæssigt eller i fællesskab, afhængigt af deres stilling under sagen eller karakteren af det retsforhold, der består mellem dem.

11 Kan jeg få retshjælp?

Retshjælp kan bevilges efter bestemmelserne i hasteforordning nr. 51/2008 om offentlig retshjælp i civilretlige sager, der blev stadfæstet med yderligere ændringer ved lov nr. 193/2008 som ændret. Den nye civile retsplejelov (artikel 90 og 91) indeholder almindelige bestemmelser om retshjælp.

12 Hvornår betragtes min sag som anlagt? Modtager jeg en bekræftelse fra myndighederne om, hvorvidt min sag er korrekt anlagt?

Stævningen registreres og forsynes med et datostempel ved modtagelsen. Efter registrering overdrages stævningen og de ledsagende dokumenter til domstolens præsident eller dennes repræsentant, som omgående træffer foranstaltninger for at nedsætte et dommerpanel.

Det panel, hvortil sagen vilkårligt tildeles, prøver, om stævningen opfylder de nødvendige krav. Hvis stævningen ikke opfylder kravene, får sagsøgeren skriftlig meddelelse om de pågældende mangler. Senest ti dage efter modtagelsen af meddelelsen skal sagsøgeren indgive yderligere oplysninger eller foretage de krævede ændringer, ellers bortfalder stævningen. Hvis forpligtelserne vedrørende indgivelse af yderligere oplysninger eller ændring af stævningen ikke opfyldes inden den angivne frist, anordner retten sagsanlæggets bortfald på et lukket retsmøde.

Når retten har fastslået, at alle de ved lov fastsatte betingelser vedrørende stævningen er blevet opfyldt, afsiger retten kendelse om dens forkyndelse for sagsøgte.

13 Modtager jeg udførlige oplysninger om sagens videre forløb (f.eks. om, hvornår jeg skal møde i retten)?

Detaljerede oplysninger om sagen kan indhentes fra domstolsarkivet eller domstolenes websted på https://portal.just.ro/.

Retten kan kun behandle sagen, hvis parterne er blevet indkaldt og er mødt personligt op eller via en repræsentant i retten. Retten udsætter sagens behandling og bestemmer, at en part skal indkaldes, hvis den finder, at den udeblevne part ikke er blevet indkaldt i overensstemmelse med de lovfæstede krav, da sagsanlægget ellers kunne være ugyldigt. Retten forkynder indkaldelserne og alle processkrifter af egen drift.

Når retten har fastslået, at alle de retlige betingelser vedrørende stævningen er blevet opfyldt, afsiger retten kendelse om dens forkyndelse for sagsøgte, som oplyses om forpligtelsen til under strafansvar at indgive et svarskrift senest 25 dage efter stævningens forkyndelse. Svarskriftet fremsendes til sagsøgeren, som skal indgive en replik senest ti dage efter meddelelsen, og den sagsøgte skal gøre sig bekendt med replikken via sagsakterne. Senest tre dage efter indgivelsen af replikken berammer retten det første retsmøde, som afholdes senest tres dage efter beslutningsdatoen, og træffer afgørelse om, at parterne skal indkaldes til retsmødet. Hvis sagsøgte ikke har indgivet et svarskrift inden for fristen, eller hvis sagsøgeren ikke har indgivet en replik inden for fristen, berammer retten efter fristens udløb det første retsmøde, som afholdes senest tres dage efter beslutningsdatoen, og træffer afgørelse om, at parterne skal indkaldes til retsmødet. I hastesager kan retten forkorte ovennævnte frister afhængigt af sagens omstændigheder. Hvis sagsøgte er bosiddende i udlandet, træffer retten bestemmelse om en længere rimelig frist afhængigt af sagens omstændigheder.

En sagsøger, der har accepteret datoen for retsmødet, og en part, som er mødt frem til et retsmøde, indkaldes ikke i den verserende sag, da det lægges til grund, at den pågældende part er bekendt med datoerne for de efterfølgende retsmøder. Disse bestemmelser finder også anvendelse på den part, som har fået forkyndt en indkaldelse til et retsmøde, da det i dette tilfælde lægges til grund, at den pågældende part også er bekendt med datoerne for de retsmøder,

der følger efter det retsmøde, vedkommende blev indkaldt til. I indkaldelsen nævnes det også, at den pågældende efter forkyndelsen af stævningen, som vedkommende har bekræftet med sin underskrift, også vurderes at være bekendt med datoerne for de retsmøder, der følger efter det retsmøde, vedkommende blev indkaldt til.

Ved det første retsmøde, som parterne er blevet behørigt indkaldt til, skal retten efter høringen af parterne anslå den tid, der vil gå med sagens behandling under hensyntagen til sagens omstændigheder, således at en afgørelse kan træffes inden for rimelig tid.

Sidste opdatering: 22/09/2021

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJN-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.